

Hanna Wieland

"Informacja naukowa w krajach Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia prawne", Warszawa-Kraków 1997 : [recenzja]

Biblioteka 1 (10), 129-130

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kowska. Z wypowiedzi wynika, że dydaktyka biblioteczna w tradycyjnym wydaniu nie cieszy się już zainteresowaniem studentów ani pracowników naukowych. W artykułach znajdziemy wiele informacji na temat zmieniających się programów tych zajęć, oczekiwań studentów (użytkowników) a także o tym, że nauczanie studentów właściwych metod wyszukiwania informacji poprzez nowe nośniki w związku z coraz powszechniejszą komputeryzacją staje się obecnie jednym z podstawowych zadań biblioteki związanej z uczelnią wyższą.

Biblioteka jako miejsce kształcenia przyszłych bibliotekarzy, czyli realizacja studenckich praktyk zawodowych. Mam wrażenie, że temat ten nie cieszył się specjalnym zainteresowaniem mimo tego, że dotyczy w zasadzie wszystkich bibliotek. Tylko dwie autorki Beata Cwiertnia i Aldona Chachlikowska poruszyły go. Intresujące, że problem naturalnie uzupełnił się, gdyż jedna z autorek jest przedstawicielką instytucji kształcącej bibliotekoznawców druga natomiast biblioteki przyjmującej studentów na praktyki.

Po materiałach warto sięgnąć. W interesujący sposób przedstawiono w nich stan aktualny polskich bibliotek akademickich w sferze ich działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej. Obraz, który się wyłania w zasadzie jest optymistyczny. Wiemy co chcemy zrobić, zmienić i ulepszyć. Najważniejszy jest dla nas użytkownik i to ku niemu kierowane są wszelkie nasze poczynania. Miejmy nadzieję, że nasza praca wspierana nowymi technologiami przynosiła będzie coraz lepsze efekty.

Aldona Chachlikowska

Informacja naukowa w krajach Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia prawne. Warszawa-Kraków 1997 s.138.

„Informacja naukowa w krajach Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia prawne”, to publikacja opracowana przez ZESPÓŁ OPINIODAWCZO-DORADCZEGO KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH DO SPRAW KRAJOWEJ POLITYKI W ZAKRESIE INFORMACJI NAUKOWEJ PRZY INSTYTUCIE WYNALAZCZOŚCI I OCHRONY WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO.

Autorzy ww. pracy pragną przedstawić szerokiej rzeszy pracowników placówek informacyjnych zmiany zachodzące w funkcjonowaniu tych placówek w świetle przepisów prawnych oraz prawno-administracyjnych. Szczególnie ważny problem ten wydaje się z powodu starań zmierzających do zharmonizowania prawa polskiego z prawem Unii Europejskiej.

Warto przypomnieć, że z dniem 1 lutego 1994 roku wszedł w życie Układ Europejski ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczypospolitą Polską z jednej strony a Wspólnotą Europejską z drugiej strony. Umowa ta reguluje stosunki między Rzeczypospolitą Polską a Wspólnotą Europejską w okresie przejściowym, to jest od momentu wejścia w życie Układu Europejskiego, do czasu uzyskania przez Polskę pełnego członkostwa w Unii Europejskiej. Obecnie Polska realizuje postanowienia Układu Europejskiego i przygotowuje się do wejścia do UE. Przystosowanie polskiego prawodawstwa do prawodawstwa Unii Europejskiej w zakresie informacji naukowej może ulec istotnym zmianom, poprzez wprowadzenie założeń Białej Księgi J. Delorse'a i zawartej w niej koncepcji społeczeństwa informacyjnego. Oznacza to, że obecny stan prawy dotyczący informacji naukowej w Unii Europejskiej może wkrótce się zmienić, a to spowoduje, że budowanie polskiego prawodawstwa w tej dziedzinie powinno uwzględnić rozwój koncepcji społeczeństwa informacyjnego w Europie i na świecie.

Autorzy publikacji zatem, w następnych rozdziałach omawiają organizację i funkcjonowanie placówek informacyjnych to znaczy bibliotek i ośrodków informacji w krajach Unii Europejskiej (Dania, Finlandia, Hiszpania, Holandia, Niemcy, Szwecja, Wielka Brytania). W szczególności informacje te dotyczą podstaw legislacyjnych systemu bibliotecznego, sieci bibliotecznych, współpracy i działalności informacyjnej w bibliotekarstwie oraz głównych założeń działalności informacyjnej różnych typów bibliotek.

Ważną rolę w tym względzie pełni utworzone w 1990 roku na Uniwersytecie warszawskim Centrum Europejskie, w którym zbierane są materiały na temat Rady Europy, a także udostępniane są różnego typu bazy danych oraz materiały i dokumenty wydawane przez instytucje Wspólnoty.

W omawianej przez mnie publikacji ważne miejsce zajął stan międzynarodowej regulacji prawnej w dziedzinie informacji naukowej a w szczególności aspekty prawa autorskiego rozpatrywanego także ze względu na wykorzystywanie utworów jako informacji naukowej.

Organizacja i rozwój systemów informatycznych związana jest z rozstrzygnięciem wielu zagadnień prawnych, w tym również dotyczących znalezienia skutecznego systemu ochrony przekazywanych informacji naukowych. Stan polskiego ustawodawstwa w relacji do regulacji prawnych Unii Europejskiej uwzględnia aktualne wymagania stawiane przepisom w zakresie ochrony informacji naukowej.

Brak natomiast przepisów dotyczących ochrony zbiorów informacji w postaci banków danych. Podobną sytuację odnotowano w innych krajach Wspólnoty Europejskiej. Dlatego biorąc pod uwagę rosnące znaczenie oraz powszechność komputerowych banków danych z jednej strony oraz niedostosowanie prawa autorskiego do objęcia wszelkich banków danych ochroną i zabezpieczenia interesów na tym polu z drugiej strony, spowodowały, iż w raporcie ekspertów „Green Paper on Copyright and Challenge of Technology” pojawił się postulat wprowadzenia prawa pokrewnego, które usuwałoby te niedostatki. Pojawia się dyrektywa, która przyjmuje jako podstawowe założenie współistnienie dwóch reżimów ochrony banków danych:

1. reżimu autorsko-prawnego,
2. reżimu ochrony „sui generis” (szczególna ochrona)

W Polsce przepisy prawa autorskiego spełniają warunki dyrektywy, natomiast „sui generis”, nie znajduje w nim swego odbicia. Polskie ustawodawstwo czeka zatem jej wprowadzenie. Nastąpi to jednak dopiero po nadaniu dyrektywie Unii Europejskiej ostatecznego kształtu.

Za istotny składnik systemu informacji naukowej uważa się informację patentową, która jest immanentną cechą i funkcją systemu patentowego, zharmonizowanego już w znacznej mierze w obrębie państw Unii Europejskiej.

Tyle w skrócie o zagadnieniach omawianych w publikacji.

Sądzę, iż poprzez zasygnalizowanie wielu znaczących i ważnych spraw dotyczących informacji naukowej w krajach Unii Europejskiej w kontekście wejścia naszego kraju do Unii zachęciłam pracowników ośrodków informacji naukowej oraz pracowników OIN w bibliotekach naukowych do bliższego zapoznania się z tą publikacją. Bardziej dociekliwych czytelników odsyłam do obszerniej bibliografii poszczególnych rozdziałów, która dostarcza wielu pierwotnych źródeł informacji z tej dziedziny.

Hanna Wieland